

V září jsme se ujali asi měsíčního kocourka. Od poloviny října má zarudlé spojivky a teče mu z očí. Zkoušeli jsme mu je vyplachovat borovou vodou, ale zlepšilo se to jen krátce, a oči začal opět mhouřit. Jak mu je máme vyléčit?

Jestliže nestačí borová voda, je pravděpodobně nejvyšší čas na návštěvu veterinárního lékaře, protože onemocnění se může ze spojivky rozšířit na ostatní části oka a v extrémních případech vést až ke ztrátě zraku. Záněty spojivek, nebo-li konjunktivitidy, jsou nejčastějším onemocněním oka u koček. Spojivka je exponovaná sliznice, která je chráněna filmem slz a obsahuje četné hlenové žlázy. Je bohatě krvena, proto se její podráždění projevuje zčervenáním.

Většinou je pacient předveden se zarudlými spojivkami a výrazným výtokem z obou očí. Tento výtok může být vodnatý až hlenovitý, jestliže má nazelenalou barvu, dochází již v oku ke hnisání v důsledku přítomnosti bakterií. V akutní fázi onemocnění je spojivka v různé míře oteklá a vypadá, jakoby se nevešla do oka. Tento stav je bolestivý a zvíře mhouří oči. Vždy je nutné odlišit, zda se jedná opravdu pouze o postižení spojivek nebo zda je konjunktivitida doprovodným projevem nějakého celkového onemocnění. Vyšetření takového pacienta začíná klasickým klinickým vyšetřením, při kterém hodnotíme celkový stav zvířete a viditelné změny. Následuje důkladné oftalmologické vyšetření. Při vleklých onemocněních s předpokládanou účastí bakterií začínáme výtěrem na mikrobiologickou kultivaci, protože později by byla ovlivněna tekutinami, které do oka kapeme. Jediný test, který můžeme provést ještě dříve je tzv. Schirmerův test ukazující produkci slz. Funguje na principu pijáku, který zasuneme na jednu minutu za spodní víčko a sledujeme, jak daleko od okraje nasákne slzami. I snížená produkce slz může být příčinou zánětu spojivek. Při testu klademe zvýšené nároky na sterilitu. Nelze opomenout ani barvení rohovky fluoresceinem. Toto jasně zelené barvivo ulpívá na rohovce v místě jejího poškození. Jestliže je rohovka v pořádku, barvivo z oka po výplachu zmizí. Protože slzné kanálky z oka ústí v přední části dutiny nosní, slouží toto barvivo také jako indikátor průchodnosti těchto kanálků. Sledujeme, zda se po nakapání a výplachu objeví zelená barva i na nozdřích. Při celkovém postižení oka měříme nitrooční tlak a po rozkapání vyšetříme oftalmoskopem i hlubší struktury oka, např. čočku, sklivec nebo sítnici. V indikovaných případech provádíme i cytologické vyšetření výtěrů oka, které odhalí chronické změny buněk spojivky, případně různá tělíška v buňkách specifická pro některá onemocnění. Při chronických změnách na oku nebo při postižení i jiných orgánových struktur musíme odebrat krev na hematologické vyšetření, které nám může ukázat, jedná-li se spíše o onemocnění virové nebo bakteriální, případně jak vážný zánět v těle probíhá.

Nejčastějšími původci konjunktivitid u koťat jsou v našich podmínkách herpesviróvé infekce a chlamydiosa.

K infekci herpesvirem dochází většinou právě u koťat, která nemají ještě plně vyvinutý imunitní systém, případně jsou oslabená např. podvýživou. Kočky se infikují vzájemně mezi sebou. V akutní fázi infekce pozorujeme právě zánět spojivek, nezřídka hnisavý, doprovázený příznaky onemocnění horních cest dýchacích. Po překonání akutního stadia onemocnění se virus přesune do uzlů trojklaného nervu a tam přežívá v tzv. latenci. To je stav, kdy je genetický materiál viru přítomen v organismu, ale nezpůsobuje žádné projevy onemocnění. Projeví se až ve chvíli, kdy je zvíře oslabeno a imunitní systém nedokáže zvíře ochránit. Virus se začne množit a přesouvá se do míst inervovaných trojklaným nervem, proto velmi často postihuje spojivku. Řada koček má dostatečně silnou imunitu, aby si s onemocněním poradila sama. Ty ostatní léčíme symptomaticky, tzn. že tlumíme příznaky způsobené herpesvirem, ale samotný herpesvirus z těla eliminovat nedokážeme. Terapie se většinou skládá z lokální aplikace očních kapek s antibiotikem, případně s látkou tlumící zánět a bolest. Při současném postižení dýchacího nebo trávicího systému jsou zvířeti antibiotika podávána celkově. Účinnější jsou antivirotika, která podáváme kočce lokálně, ale

taková u nás bohužel nejsou dostupná. Kočky, které neprojevují příznaky onemocnění, proti němu v osmém týdnu věku očkujeme.

Chlamydiosa je onemocnění způsobené bakterií *Chlamydia psittaci*, která žije uvnitř buněk. K infekci kotěte dojde kontaktem s infikovanou kočkou, která ale nemusí aktuálně vykazovat příznaky onemocnění, je tedy tzv. skrytým nosičem. Infekční jsou výtoky z nosu a z očí, ale i exkrementy z pohlavního a trávicího ústrojí. Chlamydie se většinou uplatní u zvířat, která jsou primárně oslabená virovým onemocněním, např. herpesvirózou nebo calicivirózou. Koťata se nakazí nejčastěji ve věku 5 až 12 týdnů. Prvotním příznakem je vodnatý výtok z jednoho oka, mhouření víček, zarudlá spojivka, případně i její otok. Onemocnění se zakrátko přesune i na druhé oko. Ve vážnějších případech je kočka smutná, nepřijímá potravu a má zvětšené mírní uzliny. Bez léčby se výtok z očí stává hnisavý a přidává se rýma. U koťat onemocnění odeznívá za 2-6 týdnů u dospělých koček většinou za 2 týdny. Terapie je obdobná jako u herpesvirózy, léčíme podáváním antibiotik lokálně nebo celkově. I proti Chlamydióze je na našem trhu k dispozici vakcína.

Dvě výše popsaná onemocnění jsou sice nejčastějšími původci zánětů spojivek a mnoho koček se s nimi dokáže vypořádat samo, ale existuje i celá řada dalších virových, bakteriálních či imunitních onemocnění, pro která to neplatí. Kočka spoléhá na svůj zrak ve větší míře než pes a ztráta zraku je pro ni citelnější změnou života, než pro psa a proto byste neměli otálet a veterinárního lékaře navštívit.